14-20 Φεβρουαρίου 2004
1774

Σίλερ: Μαρία Στιούαρτ

Στη μικρή περιοχή των **αριστουργημάτων**

Από τον **Αδριανό Γεωργίου**

Πόσο αβαθής, συχνά άτεχνη, θεματικά ανούσια και φτωχή σε προβληματισμό είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος της η σύγχρονη δραματουργία, γίνεται αισθητό με την παρακολούθηση της παράστασης ενός κλασικού έργου. Εκατόν ογδόντα μία πρεμιέρες μέτρησε έως σήμερα ο εμμανής στην κάλυψη όλης της θεατρικής παραγωγής **Γιώργος Σαρηγιάννης** και είναι ζήτημα αν μία ντουζίνα απ' όλα αυτά τα έργα αξίζουν, ως δραματουργήματα, να ασχοληθεί κάποιος μαζί τους. Η έλλειψη έργων άξιων και σημαντικών είναι το αδύνατο σημείο των θεατρικών μας καιρών. Πρώτο αίτιο η δραματοποίηση της επικαιρότητας ως καθημερινή ενημέρωση και δεύτερο η σεναριογραφία. Οι Αμερικανοί σεναριογράφοι κατακάλυψαν σε όλες τις παραμέτρους και κατά τρόπο πολλαπλά προβληματισμένο κάθε δραματική ιστορία και σε όλες τις παραλλαγές της. Τα θεατρικά έργα, συνεπώς, είναι φυσικό να υπολείπονται και πρέπει να διαθέτει μια **σύνθεση προσόντων** ο δραματουργός για να προσφέρει έργο που να ξεπερνά τα δεδομένα. Μ' αυτές τις σκέψεις ο παρατηρητής των θεατρικών μας πραγμάτων απογοητεύεται και ανησυχεί καθώς παρατηρεί να συντηρείται και να αυξάνει η ασημαντότητα των προϊόντων της **δραματουργικής παραγωγής** απανταχού της οικουμένης.

Είναι δυστυχώς λίγα τα θέατρα που προσφεύγουν στα μεγάλα έργα των κλασικών. Αυτό είναι κακό όχι μόνο για το κοινό που έλκεται απ' τα **δελεαστικά λόγια** περί των ασημάντων κι έτσι απογοητεύεται και αποπροσανατολίζεται, αλλά και για τη δραματουργική παιδεία, για τους θεατρικούς συγγραφείς.

Αυτές είναι μερικές απ' τις σκέψεις που μου γεννήθηκαν παρακολουθώντας τη **«Μαρία Στιούαρτ»** του **Σίλερ** στο θέατρο της **οδού Κεφαλληνίας.** Το έργο πατάει στέρεα πάνω στην Ιστορία και δραματοποιεί δύο **ιστορικές προσωπικότητες** και τη συγκρουσιακή τους περιπέτεια, μέχρι την τραγική της κατάληξη. Είναι αξιοθαύμαστη η ψυχογράφηση και των δύο γυναικών, ιδιαίτερα της **Ελισάβετ,** καθώς ο θεατής παρακολουθεί την ορμητική μετακύλιση ενός ανάμικτου ποταμού συναισθημάτων στις εσωτερικές διόδους της ψυχής και του νου της. Δεν είναι μόνο η σύνθεση των χαρακτήρων που προκαλεί θαυμασμό, είναι και η όλη δομή, οι κινήσεις των προσώπων, **στρατηγική μαζί** και **αρχιτεκτονική ευφυία** στην υπηρεσία της δραματικής κλιμάκωσης, είναι και ο λόγος, ο εμπνευσμένος, ο δουλεμένος, ο αριστοτεχνικός. Είναι ένα μεγάλο ιστορικό περιστατικό, περασμένο μέσα απ' τον αμφιβληστροειδή ενός ποιητή. Μίμηση (ανασκευή) πράξεως σπουδαίας (άξιας σπουδής και μελέτης) και τελείας (ολοκληρωμένης και πλήρους)... Στα πατρόν της αρχαίας τραγωδίας κατά την αριστοτελική ρήση και με την φροϋδική εμπειρία ενδιαμέσως. Αυτά τα επαινετικά έως ενθουσιώδη για το έργο με ιδιαίτερη αναφορά στην ισότιμη μετάφραση του **Γιώργου Δεπάστα.**

Η παράσταση την οποία συνέθεσε ο **Νίκος Μαστοράκης** λιτή, λίγο ψυχρή, ασφαλώς ηθελημένα, με συνέπεια αρχιτεκτονική, συχνά με αίσθηση ζατρικίου σε διάταξη, καθόλου όμως «στεγνή». Η ξοανική παρουσία της Ελισάβετ και το αποστασιοποιημένο παίξιμο άλλων προσώπων δεν εμπόδισαν τη συμμετοχή του θεατή σ' όλη τη διακλάδωση των ψυχοσυναισθηματικών και ραδιουργικών εξελίξεων. Ο Μαστοράκης πέτυχε για μία ακόμα φορά.

Οι ηθοποιοί στο ύψος του αποτελέσματος, πλην ενός. Η **Μπέτυ Αρβανίτη** και η **Ρένη Πιττακή,** σε διαφορετική γραμμή η καθεμιά, αναμετρήθηκαν νικηφόρα με τους δύο μεγάλους ρόλους. Ψυχρή, κλειστή αλλά με διαφανείς τους μηχανισμούς της η **Ελισάβετ** της Αρβανίτη, παρορμητική, ευαίσθητη ως τραγική η **Μαρία Στιούαρτ** της Πιττακή. Προσαρμοσμένοι στο κλίμα του έργου, της παράστασης και του ρόλου και ο **Γιάννης Ροζάκης** και ο **Μπάμπης Σαρηγιαννίδης** και ο **Γιώργος Γραμματικός** και ο **Δημήτρης Γεωργαλάς** και η **Αλεξάνδρα Παντελάκη.** Ιδιαίτερα, ωστόσο, πρέπει να σημειωθούν οι ερμηνείες του **Νίκου Αρβανίτη** και του **Δημοσθένη Παπαδόπουλου.** Η έγκυρη σκηνική παρουσία και των δύο και η υποκριτική τους επίδοση, ευνοημένη και απ' τους ρόλους, του **Λόρδου Μπάρλι** ο πρώτος και του **Μόρτιμερ** ο δεύτερος, τους εγκαθιστούν στη μνήμη μας.

Σοβαρή παραφωνία, ανεξήγητη και παράλογη ανορθογραφία ο κόμης Λέστερ του **Αλέξανδρου Μυλωνά.** Κάτω από ποια αντίληψη ο ευνοούμενος και των δύο βασιλισσών, ο ωραίος και μοιραίος, ο ασθενικής ηθικής κράσης, ο περισσότερο μεταπτωσιακός χαρακτήρας του έργου παίχτηκε με μανιέρα μπαρμπα-Λινάρδου απ' την «Τύχη της Μαρούλας»; Κωμικός καρατερίστας ο Λέστερ; Ποιος ευθύνεται γι' αυτήν την παρεκτροπή; Οπωσδήποτε κάποιος που ούτε γνωρίζει ούτε σέβεται και κηλιδώνει επιπόλαια μια πολύ καλή παράσταση.